

Remark:

You are welcome to download, print and use this SELECTED SLIDE presentation.

Proper references, such as to author, title, organizer etc must be made when you use the material in your own writings, in private, in your organization, in public or otherwise.

The document cannot, partially or fully, be used for commercial purposes, without a written permit.

Please send an e-mail to oga@oga.no for inquiry.

Energisens geopolitikk: Irak, oljen og OPEC

Europa-programmets
utvidede rådsmøte
Håndverkeren, Oslo

Torsdag 27.mars 2003

Ole Gunnar Austvik
Høgskolen i Lillehammer
Europa-programmet
www.oga.no

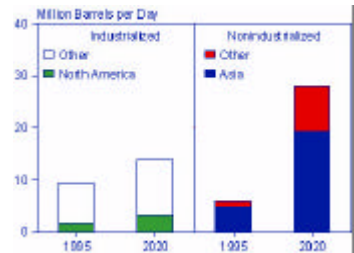

Uansett hva amerikanernes hovedmotiv for krigen mot Irak er, har konflikten viktige oljepolitiske og geøkonomiske konsekvenser

- Verdensøkonomien er avhengig av å få mer olje fra Den persiske gulfen
 - Vital nasjonal interesse for USA å sikre og å øke forsyningene
 - Reprivatisering av selskapene et middel for å øke produksjonen
- Økt produksjon i Irak og en "snillere" oljepolitikk kan gi lavere oljepriser enn dersom landet fortsetter som prishauk innen OPEC.
 - Lave priser kan presse produksjonen i andre PG-land opp
 - Optimal pris for USA kan tenkes å være 15 - 18 \$/bbl fat.
- På den annen side: Det kan gå galt
 - Konflikten kan vare lenge og spre seg til naboland.
 - Ustabiliteten kan fortsette på et høyt prisnivå (30-40 \$/bbl).
 - Går det helt galt kan prisene skyte høyt opp og verdensøkonomien oppleve kraftige tilbakeslag over lengre tid.
- Virkninger for andre aktører
 - Oljeselskapene
 - Oljeindustri vs nasjonale interesser i USA
 - Russland og aktører utenom PG
 - Hva med Norge?

oga.no

Imports of Persian Gulf Oil by Importing Region, 1995 and 2020

Source: Energy Information Administration, Annual Energy Outlook

oga.no

Hvordan få mer olje til markedet?

- Det meste av og den billigste oljen befinner seg i PG
- Reprivatisering av selskapene
- Lavere priser presser andre land til å øke produksjonen..

oga.no

Spenningsnivået og forventinger om utviklingen i området gir direkte prisvirkninger

- Troen på om situasjonen er under kontroll påvirker tilliten til at oljeforsyningene er stabile
- Konflikten mellom landene påvirker OPECs prispolitikk (hauker- duer).

oga.no

Endringer i OPEC

- Irak har verdens nest største påviste oljereserver
- Strategisk beliggende til ¼ av verdens samlede reserver
- Irak har alltid vært en "pris-hauk" innad i OPEC:
 - Hauker: Iran, Libya, Algerie, Nigeria og **Irak**. Av og til også Venezuela og Indonesia.
 - Duer : Saudi-Arabia, Emiratene, Kuwait og Qatar
 - Eks. Forspillet til Iraks invasjon av Kuwait 1990
- Med Irak som due vil haukene bli svekket.
- Den politiske utviklingen i PG-regionen avgjør hvordan totalbildet endres (hvå med SA?).

oga.no

Konsekvenser for andre oljeeksporterende land

- Dersom prisene blir lavere vil marginale felt i andre deler av verden inntil videre kunne falle ut:
 - Nord-Norge, Barentshavet, Russland
 - USA: Amerikansk oljeindustri og oljestater ønsker høyere priser enn USA som nasjon.
 - Sentral-Asia
 - Mindre felter flere steder
- -> Tilbudssidens markedsrett svekkes
 - Russland og andre områder viktig ut fra diversifikasjonsønsker, men fokus flyttes til PG.
 - Norge kan fortsatt forventes å samspille med OPEC når prisene er lave (stabiliseringshensyn).
- Går det "galt" vil land utenom PG-området (Norge inkludert) kunne oppleve meget sterk press fra alle forbruksland (ikke bare USA) om å øke produksjonen utover det de selv ønsker.

oga.no

Mulige oljepolitiske utfall av konflikten med Irak - ekstremisituasjoner

- "Best case"
 - Nytt vestligvennlig regime, ingen reaksjoner i arabiske verden, privatisering, økt oljeproduksjon, spillover effekter til andre PG-land, demokratisering i vestlig forstand etc
 - Oljeprisen stabiliserer seg etter hvert rundt 15 \$/bbl. Kan midlertidig bli lavere.
 - Lang sikt: Økende avhengighet av PG olje. Permanent militær tilstedeværelse.
- "Worst case"
 - Langvarig konflikt som sprer seg i hele området, nye fundamentalistiske regimer i flere land. statskupp i Saudi-Arabia, Hormuz-stredet blir krigsarena, betydelig ødeleggelse av oljeinstallasjoner, terrorangrep over hele verden etc.
 - Oljeprisen ustabil, holder seg rundt 30-40 \$/fat med periodevis store svingninger til 50-60 \$/fat.
 - Lang sikt: SPR blir for små -> Enda høyere priser. Men: Økt energidiversifisering, mer olje fra andre steder, sparing, effektivisering. Avhengigheten av PG olje minsker relativt.

oga.no

Mulige utfall av konflikten – sannsynlige scenarier

- A. Krigen tar slutt fort - regimeskifte
 - Prisene faller, produksjonen øker. Privatisering.
- B. Krigen forsetter i mange måneder
 - Ustabile priser, ofte i 30-40 \$/bbl-båndet.
 - Det viktigste området fra en oljepolitisk interesse er å besette sørlige / sørvestlige Irak.
 - Dersom Saddam blir sittende tannløs i Sentral-Irak kan han bli brukt som grunn til å bli stående militært permanent i området. Prisene faller og produksjonen øker.
- Det er bare dersom konflikten sprer seg dramatisk at prisene i denne omgang vil holde seg særlig lenge over den øvre grensen (> 40 \$/bbl).
- Lang sikt:
 - Mer spenning og behov for permanent militær og diplomatisk tilstedeværelse. Fare for dramatiske reaksjoner i den arabiske verden.

oga.no

Irak, oljen og OPEC

- USA, Vesten og verdens nyindustrialiserte land må gjøre noe for langsiktig å sikre oljeforsyningene fra Persia-gulfen.
 - USA det førende landet
 - FN-administrert oljeproduksjon er i forbrukslandenes fellesinteresse og kan samtidig være mer stabilt overfor nabolandene..
- Å ikke gjøre noe innebærer høyere oljepriser, diversifikasjon og konservering av energibruken og på mellomlang sikt lavere økonomisk vekst.
 - Endring av livsstil, mer langsiktig.
- Et mistlykket post-Saddam regime kan bidra til å destabilisere hele regionen og verdensøkonomien
 - Ustabil oljemarked, politisk press
- Inntil situasjonen avklares må prisene forventes å kunne være (svært) ustabile.

oga.no